

Sygn. akt IV CSK 317/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku A. S. i M. S.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w P.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 25 stycznia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 8 lutego 2018 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawców na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Tak ujęta instytucja tzw. przedsądu jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także ze sformułowanymi przez Radę Europy zaleceniami dopuszczającymi wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla.

Wnioskodawcy – A. S. i M. S. zarzucili zaskarżonemu postanowieniu Sądu Okręgowego w B. z dnia 8 lutego 2018 r. naruszenie art. 292, 172 § 1 i 2, art. 305¹, art. 352 § 1 i 2, art. 287 i 305⁴ k.c. w różnych układach i powiązaniach.

Wniosek o przyjęcie do rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej uzasadnili ziszczeniem się przesłanki, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Podnieśli, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne zawarte w pytaniach:

- czy dla skutecznego podniesienia przez przedsiębiorcę przesyłowego w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu zarzutu nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej o treści służebności przesyłu konieczne jest określenie treści tego prawa przez wskazanie czynności, które się na nie składają i które były wykonywane w przeszłości, jak również przestrzennego zakresu wykonywania prawa;

- czy możliwe jest posiadanie i - w konsekwencji upływu czasu - nabycie w drodze zasiedzenia uprawnienia do korzystania ze strefy technicznej, ochronnej (służebności biernej) - tj. w zakresie, w którym przedsiębiorstwo przesyłowe nie wykonuje żadnych widocznych na zewnątrz uprawnień, a jedynie właściciel nieruchomości obciążonej obowiązany jest powstrzymać się od wykonywania w pełni swojego prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05).

Przedstawione zagadnienia prawne nie spełniają tych wymagań, ponieważ były przedmiotem wielu wypowiedzi orzeczniczych, a skarżący nie przedstawili argumentów uzasadniających zmianę ukształtowanych poglądów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie rozpatrywano zagadnienie zakresu terytorialnego służebności przesyłu (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2017 r., V CSK 33/17; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2018 r., I CSK 4/18). Wyjaśniono w tym orzecznictwie, że powierzchnia nieruchomości zajęta pod służebność powinna odpowiadać potrzebom eksploataowania urządzeń przez przedsiębiorcę przesyłowego zapewniając możliwość prawidłowego korzystania z nich, jak i ich konserwację, naprawy, modernizację, usuwanie awarii. Zakres, w jakim następuje zasiedzenie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu, nie musi ograniczać się w świetle art. 292 k.c. do pasa gruntu biegnącego pod linią elektroenergetyczną i wokół słupów. O zakresie tym decyduje zakres faktycznego władztwa, które dało podstawę do stwierdzenia zasiedzenia, oceniany z uwzględnieniem tego, że korzystanie zgodnie z przeznaczeniem z urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomości wiąże się z potrzebą wkraczania na nieruchomość w celu utrzymywania ich w stanie zdatnym do użytku, chociażby potrzeba taka aktualizowała się rzadko.

Sąd Najwyższy wyjaśnił także, że w sprawie z wniosku właściciela nieruchomości o ustanowienie służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu sąd może rozpoznać zarzut posiadacza urządzeń przesyłowych,

że służebność została nabyta przez zasiedzenie przez jego poprzednika prawnego, niebiorącego udziału w sprawie (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r., III CZP 101/15, OSNC 2017, nr 2, poz. 18). Praktyka sądowa pokazuje liczne przypadki podnoszenia przez przedsiębiorstwo przesyłowe w toku postępowania o ustanowienie służebności przesyłu zarzutu jej zasiedzenia lub zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu. W ten sposób przedsiębiorstwo przesyłowe broni się przed żądaniem właściciela nieruchomości, zarzucając, że doszło już do zasiedzenia służebności, co sprawia, że żądanie wnioskodawcy jest bezzasadne albo bezprzedmiotowe.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzekł na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 5 pkt 3 i 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265).